

Kasutajate haldamine käsureaal tehakse juurkasutaja õigustes:

sudo -i

Hetkel sisselõgitud kasutaja:

- uid, gid, grupid: **id**
- grupid: **groups**

Millised kasutajad on süsteemis?

üldjuhul on kasutajal olemas ka kodukataloog, mida saab vaadata:
ls /home

näitab ka süsteemsed kasutajad

sudo getent passwd

ei näita süsteemseid kasutajaid:

sudo awk -F[:] '{if (\$3 >= 1000 && \$3 != 65534) print \$1}' /etc/passwd

kasutaja loomine

sudo adduser <kasutaja>

kasutaja lisamine gruppi (man adduser):

sudo adduser <kasutaja> <grupp>
sudo gpasswd -a <kasutaja> <grupp>

grupi muutmine:

sudo chgrp <gruupinimi> <fail või kataloog>

usermod -g põhigrupp kasutajanimi
usermod -a -G teinegrupp kasutajanimi
-g (kasutaja põhigrupp)
-G (teised grupid kuhu kasutaja kuulub)
-a (lisa kasutaja täiendava(te)sse gruppi(desse))

käsitsi muutmine:

man vipw (muudab faili /etc/passwd)
man vigr (muudab faili /etc/group)

members – näitab grupi liikmeid, vaikimisi kõiki liikmeid
paigaldamiseks: sudo apt install members

kasutaja, grupi vaatamine
stat -c '%U %G' fail

kasutaja eemaldamine grupist (man gpasswd):

sudo gpasswd -d <kasutaja> <grupp>

kasutaja kustutamine (man deluser):

sudo deluser <kasutaja> - kodukataloog jääb alles
sudo deluser --remove-home <kasutaja> - kodukataloog ei jää alles

kasutaja/salasõna lukustamine

```
sudo passwd -l kasutajanimi
```

failis /etc/shadow pannakse ! märk salasõna ette:

```
test:!$6$7y23sYLG$JUunfYfvFuAvr5HortpUsKQ4Qoih1/Py8va1kWXrYgA7y0l:17146:0:99999:7:::
```

kui on vaid hüüumärk siis on salasõna määramata ja kasutaja ei saa sisse logida:

```
test:!:17146:0:99999:7:::
```

kui ka hüüumärk puudub siis saab salasõnata sisse logida

```
test::17146:0:99999:7:::
```

kasutaja/salasõna taasavamine

```
sudo passwd -u kasutajanimi
```

kasutaja detailide muutmine (man chfn):

```
sudo chfn [parameetrid] <kasutaja>
```

kesta (shell) muutmine:

```
sudo chfn <kasutaja>
```

Kasutajakonto aegumine, sisselogimise keelamine (sh SSH)

```
sudo usermod --expiredate 1 kasutajanimi
```

```
sudo usermod -L -e 1 kasutajanimi
```

... uuesti lubamine

```
sudo usermod --expiredate "" kasutajanimi
```

```
sudo usermod -U -e "" kasutajanimi
```

kasutajakonto aegumine kindlal ajal

```
sudo passwd -e YYYY-MM-DD kasutajanimi
```

```
sudo chage -E YYYY-MM-DD kasutajanimi
```

kasutajakonto info vaatamine:

```
chage -l kasutajanimi
```

aegumise keelamine

interaktiivselt:

```
sudo chage kasutajanimi
```

või ka:

```
sudo chage -l -1 -m 0 -M 99999 -E -1 kasutajanimi
```

(esimene täht suur i)

vt ka chage

<http://manpages.ubuntu.com/manpages/zesty/man1/chage.1.html>

aja arvutamine

```
date -d "30 days"
```

```
R mai 12 05:07:44 EEST 2017
```

```
date -d "30 days" +"%Y-%m-%d"  
2017-05-12
```

aegumise muutmine 30 päeva tänasest alates:

```
sudo chage -E `date -d "30 days" +"%Y-%m-%d"` kasutajanimi  
sudo usermod -e $(date -d "30 days" +"%Y-%m-%d") kasutajanimi
```

salasõna pealesunnitud muutmine järgmisel sisselogimisel

```
sudo passwd -e kasutajanimi  
sudo chage -d 0 kasutajanimi
```

Kataloogi omaniku muutmine:

```
sudo chown root:arendajad /opt/arendus/  
või  
sudo chown :arendajad /opt/arendus/  
rekursiivselt (koos alamkataloogide ja -failidega):  
sudo chown -R :arendajad /opt/arendus/
```

Kataloogile kirjutusõigused konkreetsele grupile:

```
sudo chmod -R 775 /opt/arendus/  
sudo chmod g+w /opt/arendus/
```

Sümbolnime (*symlink*) tekitamine

```
ln -s <kataloog> <lingi nimi>
```

Kodukataloog ligipääsetavaks vaid omanikule:

```
chmod 700 /home/raamatupidaja
```

Tegevused

- **luua grupid:** arendajad, raamatupidajad,
 - nt: addgroup arendajad
- **luua kasutajad:** insener, tootearendaja, raamatupidaja
 - lihtsuse mõttes võib salasõna määrata sama, mis kasutaja
 - kasutaja loomisel: insener ja tootearendaja gruppi arendajad
 - lisada raamatupidaja gruppi raamatupidajad
 - nt: adduser --ingroup arendajad insener
(kasutaja vaikimisi grupp saab olema arendajad ja mitte insener)
 - adduser insener arendajad
 - või lisada esmalt kasutaja
 - adduser insener
 - ... ja siis lisada kasutaja vastavasse gruppi
 - gpasswd -a insener arendajad
 - vt man adduser ja otsi --ingroup -> kas grupp *insener* loodi?
- luua kataloogid /var/data/arendus ja /var/data/raamatupidamine
- määrata kataloogi /var/data/arendus grupiks arendajad
- määrata kataloogi /var/data/raamatupidamine grupiks raamatupidajad
- tekitada *symlink* neile kataloogidele vastavate kasutajate kodukataloogi

Viiteid

<https://help.ubuntu.com/community/AddUsersHowto>

<http://askubuntu.com/questions/345974/what-is-the-difference-between-adduser-and-useradd>

<https://wiki.itcollege.ee/index.php/Gpasswd>

https://wiki.itcollege.ee/index.php/Adduser_%26_useradd

<https://help.ubuntu.com/lts/serverguide/user-management.html>